

TJEKSPROGGET.DK SPROGTIP 2006

Indholdsfortegnelse

Een eller én?	4
Søren's far eller Søren's far?	6
Ud og se eller ud at se?	8
Hvordan skal man skrive tal?	10
Hvor kommer tyve fra i halvtredsindstyve?	12
Det ny eller det nye?	14
Dobbeltformer	16
Er kyllingen frossen eller frosset?	18
Er vinduerne pudset eller pudsede?	20
Er renterne påløbende eller påløbne?	22
Almindelige stavefejl	24
Gode råd om korrekturlæsning	26

ISSN 1901-6557

© 2006 by Line-by-Line

Tryk: Zeuner Grafisk

Velkommen til Sprogtip

Faste læsere af vores Sprogtip vil kende "månedens bydemåde". Her præsenterer vi sjældne bydemåder, som er helt korrekte, men som alligevel lever i forholdsvis ubemærkethed, fordi de er stemplet som "afstikkende".

For de fleste af disse bydemåder gælder det, at de ender på en konsonantforbindelse, der ellers ikke forekommer sidst i et ord. Det gælder fx bladr, forankr, kapr, klamr, klatr, ofr, lysn, pensl, pukl, sagtn, stiml og ægrg.

Andre bydemåder er afstikkende, fordi man umiddelbart læser ordet som noget andet end en bydemåde. Her kan man fx nævne a, du, jul, nar, sur og vov.

De sproglige autoriteter foreslår, at man kan skrive disse bydemåder om, så man i stedet for "Bladr forsigtigt i den gamle bog" skriver "Du skal bladre forsigtigt i den gamle bog". Det gør vi da også, men der er nu alligevel saft og kraft i en velplaceret bydemåde.

Med andre ord: Fæstn lid til autoriteterne, men lystr dem ikke i et og alt. Pir i stedet den sproglige nysgerrighed, ivr for retten til fjollede bydemåder, og ødsl med dem!

Ud over at udvide læserens kendskab til afstikkende bydemåder hjælper Tjeksproget.dk med bl.a. stavning, kommatering og godt sprog. Vi løser korrekturopgaver og holder også kurser inden for en række sproglige discipliner – fx sprogrigtighed og kommatering, men også skrivning af breve, nyhedsbreve og manualer, der er til at forstå.

Gennem fire år har vi via e-mail udsendt vores månedlige Sprogtip, som i kort form behandler nogle almindelige spørgsmål om grammatik, tegnsætning, stavemåder og andre sproglige emner. I 2004 udgav vi for første gang et hæfte med årets Sprogtip, og Sprogtip-hæftet er nu blevet en tilbagevendende udgivelse, som man også kan abonnere på.

I det hæfte, du sidder med, har vi samlet de 12 Sprogtip fra 2006. Vi håber, at du må få fornøjelse af dem og måske få et brugbart tip eller to til at forbedre dit skriftsprog.

Andreas Christensen
Direktør

PS: Hvis du ikke allerede modtager vores Sprogtip, kan du tilmelde dig på www.tjeksproget.dk.

Een eller én?

Af og til har man brug for at lægge et ekstra tryk på “en” eller “et”, hvis man vil understrege, at der er tale om en/et og ikke flere. En del (især ældre) sprogbrugere vælger da at give ordet en ekstra vokal (een, eet), men det må man ikke.

Sådan har det ikke altid været, men man skal nu helt tilbage til tiden før 1955, for at formen med de to e’er er korrekt.

Hvis man vil understrege, at der er tale om netop en/et og ikke flere, kan man bruge accent aigu (altså: én, ét), eller man kan vælge at sætte ordet i kursiv eller understrege det.

- **Hovedreglen er, at vokaler skrives enkelt, uanset hvordan de udtales.**

Man må altså heller ikke længere skrive viis om en person, der er fuld af livserfaring, modenhed og indsigt. Det hedder (siden 1986) bare vis, og så må man leve med, at det skrives ligesom vis (måde), vis (sikker), vis (bestemt, særlig), og vis (bydemåde af at vise). Det vil dog sjældent give anledning til misforståelser, for meningen fremgår som regel tydeligt af sammenhængen.

Et e i hver stavelse

I ordene anse(e)lig, forudse(e)lig og re(e)tablere er det valgfrit, om man vil skrive med ét eller to e’er. Det ekstra e udgør her sin egen stavelse, hvis man har det med.

Fremmedord med dobbeltvokaler

Selvom hovedreglen altså er, at vokaler skrives enkelt, findes der en del fremmedord, som har beholdt deres dobbeltvokal, fx frisbee, weekend, jamboree, yankee, zoo, voodoo, goodwill.

Månedens
bydemåde:

Lysn!

